

Dodatečné stanovisko odboru správních činností k dotazu uplatněnému v rámci metodických dnů pro krajské úřady konaných v roce 2022

MÚ Trutnov – datová schránka podnikající fyzické osoby

Od 1. ledna 2023 budou státem přiděleny všem podnikajícím fyzickým osobám datové schránky (pokud je již nemají). Lze předpokládat, že ze strany těchto osob budou datové schránky použity v některých případech i v oblasti občanských průkazů, cestovních dokladů a evidence obyvatel v rámci správního řízení a podaných žádostí různého druhu. Jak postupovat při doručení těchto zpráv? Jak postupovat v rámci odesílání zpětné korespondence ze strany úřadu? Jak případně postupovat při doručení fikcí (nevyzvednutí zprávy ve lhůtě)? Jak postupovat v případě, že zpráva byla vyzvednuta pracovníkem firmy (administrativa), který má oprávnění k vyzvednutí těchto zpráv?

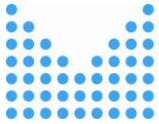
NÁZOR KÚ

Podle § 8 odst. 1 zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů¹ je k přístupu do datové schránky fyzické osoby oprávněna fyzická osoba, pro niž byla datová schránka zřízena. Podle odst. 2 citovaného paragrafu je k přístupu do datové schránky podnikající fyzické osoby oprávněna podnikající fyzická osoba, pro niž byla datová schránka zřízena. Z uvedeného lze dovodit, že záležitosti týkající se občana (byť je, podnikající fyzickou osobou), by měly být řešeny pouze prostřednictvím datové schránky fyzické osoby a v záležitostech týkající se podnikatelské činnosti by mělo být s dotyčnou podnikající fyzickou osobou komunikováno prostřednictvím datové schránky podnikající fyzické osoby (je třeba doručovat písemnosti do té datové schránky, která odpovídá povaze doručované písemnosti).

KÚ se domnívá, že v případě, kdy účastník správního řízení projeví vůli a požádá o komunikaci, přes datovou schránku založenou pro podnikající fyzickou osobu, k záležitostem týkající se evidence obyvatel, občanských průkazů, cestovních dokladů a písemnosti prostřednictvím datové schránky přebírá, lze využít tento způsob elektronické komunikace – v takovém případě dojde k zefektivnění celého správního řízení. Pokud by však správní orgán zaslal písemnost týkající se evidence obyvatel, občanských průkazů, cestovních dokladů do datové schránky podnikající fyzické osoby a tato osoba se do 10 dnů nepřihlásila do datové schránky, nebylo by možné uplatnit fikci doručení dle § 24 odst. 1 správního řádu¹ ani fikci doručení dle § 24 odst. 4 správního řádu².

¹ Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

STANOVISKO OSČ

OSČ si vzhledem k tomu, že působnost na úseku datových schránek byla od 1. dubna 2023 převedena na Digitální a informační agenturu, vyžádal k předmětnému dotazu stanovisko Digitální a informační agentury, z něhož vyplývá následující.

Učiní-li fyzická osoba podání z datové schránky podnikající fyzické osoby, jejímž je držitelem, nečiní podání z cizí datové schránky, ale z datové schránky jiného statusu, nežli je věc, která je obsahem podání. Jelikož jsou však úkony činěné prostřednictvím datové schránky přičitatelné jejímu držiteli (§ 18 odst. 2 zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů¹) a jedná se o tutéž fyzickou osobu, materiálně by takové podání měly správní orgány přijmout. To však za předpokladu, že osoba, která podání učinila, je jednoznačně identifikována a mezi držitelem datové schránky (na jehož úkony se vztahuje fikce podpisu) a označením osoby v podání (příloze) není rozpor. Takový postup je podle názoru Digitální a informační agentury v souladu s principy dobré správy.

Je-li však podání fyzické osoby učiněno z cizí datové schránky, tedy liší-li se osoba držitele datové schránky od osoby žadatele (například podání učiněné zaměstnancem z datové schránky svého zaměstnavatele) je pak žadací po žadateli požadovat, aby své podání doplnil uznávaným elektronickým podpisem.

V případě doručování dokumentů správním orgánem však výše uvedené neplatí. Správní orgány musí podle stanoviska Digitální a informační agentury vždy doručovat do datové schránky příslušného statusu. Tedy učiní-li fyzická osoba podání prostřednictvím datové schránky podnikající fyzické osoby, jejímž je držitelem, správní orgán takové podání (jsou-li splněny všechny náležitosti stanovené zákonem) přijme, nicméně zpětná korespondence musí být zaslána do datové schránky fyzické osoby a v případě, že žadatel datovou schránkou fyzické osoby nedisponuje, je nutné doručovat v souladu se správním řádem². OSČ tak nedoporučuje doručovat do cizí datové schránky ani v případě, kdy o to žadatel výslovně požádá, a to i s ohledem na případný problém s účinky doručení, fikcí doručení a z toho plynoucími vadami řízení. Rovněž v Praktickém komentáři ke správnímu řádu³ je na str. 52 uvedeno, že „*se nezřídka stává, že u jedné osoby lze nalézt více datových schránek (např. jedna byla zřízena v souvislosti s podnikatelskou činností či v souvislosti s výkonem advokacie, druhá pro běžný život), zde je třeba vždy zvolit příslušnou datovou schránku s ohledem na předmět a postavení fyzické osoby v řízení.*“

3 FIALA, Z., FRUMAROVÁ K., VETEŠNÍK P., ŠKUREK M., HORZINKOVÁ E., NOVOTNÝ V., SOVOVÁ O., SCHEU L. Správní řád. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. 884 s. ISBN 978-80-7598-797-6.